

УДК 821.161.2.09"18/19"+396:82-94+316.7+141.72(=161.2)Кобринська Н.
DOI <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2026-217-12>

ФЕМІНІСТИЧНА ОПТИКА НАТАЛІЇ КОБРИНСЬКОЇ: ВІД ТЕКСТУ ДО ГРОМАДСЬКОЇ ДІЇ

THE INFLUENCE OF CULTURAL AND SOCIAL CONTEXT ON NATALIYA KOBRYNSKA'S IDIOSTYLE

Волосянко І. В.,
orcid.org/0000-0003-0761-1587

*старший викладач кафедри української філології та суспільствознавчих дисциплін
Закладу вищої освіти «Університет Короля Данила»*

Статтю присвячено комплексному літературознавчому аналізу творчої спадщини Н. Кобринської – знакової постаті українського письменства, громадсько-культурної діячки та однієї з фундаторок раннього українського феміністичного дискурсу кінця XIX – початку XX століття. У розвідці простежено основні вектори становлення її ідіостилу в контексті соціокультурних трансформацій доби національного відродження, актуалізації жіночого питання та боротьби за гендерну рівність. У процесі аналізу творів різних етапів творчості (від ранніх текстів, у яких репрезентовано конфлікт поколінь і соціальну проблематику, до пізніших, позначених антивоєнною тематикою) акцентовано на художній репрезентації опору патріархальним наративам, глибинній психологізації образів та вербалізації прагнення персонажів до свободи й емансипації. Обґрунтовано, що важливою домінантою ідіостилу Н. Кобринської постає символіка природних образів, яка виконує функцію семіотичного коду для розкриття внутрішнього світу персонажів і концептуалізації філософських смислів тексту. Окрему увагу зосереджено на її внеску в формування українського феміністичного дискурсу, зокрема через літературну та організаційну діяльність, що знайшла вияв у співучасті в створенні жіночого альманаху «Перший вінок» (1887) – програмного тексту жіночого руху в Україні.

Визначено соціокультурні чинники формування її ідіостилу, а також окреслено роль письменниці у моделюванні національної ідентичності та репрезентації жіночого суб'єкта в українській літературі означеної доби. Залучення сучасних гендерних студій дозволяє актуалізувати рецепцію творчості Н. Кобринської в ширшому – українському та європейському – культурному контексті, увиразнюючи її статус як культурного маркера епохи. Узагальнено, що ідіостиль письменниці характеризується синкретизмом соціально-аналітичного дискурсу, феміністичної риторики, елементів символістської поетики та поглибленої психологізації, що дає підстави розглядати її творчість як репрезентативне явище українського модерного літературного процесу.

Ключові слова: ідіостиль, фемінізм, жіноче письмо, гендер, українська проза XIX століття, символіка, національне відродження.

The article is devoted to a comprehensive literary analysis of the creative legacy of N. Kobrynska – a significant figure in Ukrainian literature, a public and cultural activist, and one of the founders of early Ukrainian feminist discourse of the late 19th and early 20th centuries. The study traces the main vectors of the formation of her individual style in the context of the sociocultural transformations of the era of national revival, the актуалізація of the women's issue, and the struggle for gender equality.

In the process of analyzing works from different stages of her creative activity (from early texts, which represent the conflict of generations and social issues, to later works marked by anti-war themes), emphasis is placed on the artistic representation of resistance to patriarchal narratives, the deep psychological portrayal of characters, and the verbalization of the characters' aspirations for freedom and emancipation. It is substantiated that an important dominant feature of N. Kobrynska's individual style is the symbolism of natural imagery, which functions as a semiotic code for revealing the inner world of the characters and conceptualizing the philosophical meanings of

the text. Special attention is paid to her contribution to the formation of Ukrainian feminist discourse, in particular through her literary and organizational activities, which found expression in her participation in the creation of the women's almanac *The First Wreath* (1887), a programmatic text of the women's movement in Ukraine. The sociocultural factors that shaped her individual style are identified, and the writer's role in modeling national identity and representing the female subject in Ukrainian literature of that period is outlined.

The use of contemporary gender studies makes it possible to actualize the reception of N. Kobrynska's work in a broader – Ukrainian and European – cultural context, highlighting her status as a cultural marker of the era. It is concluded that the writer's individual style is characterized by a syncretism of socio-analytical discourse, feminist rhetoric, elements of Symbolist poetics, and deep psychological insight, which provides grounds for considering her work as a representative phenomenon of the Ukrainian modern literary process.

Key words: idiosyncrasy, feminism, women's writing, gender, 19th-century Ukrainian prose, symbolism, national revival.

Постановка проблеми. Наприкінці XIX століття український соціокультурний простір характеризувався інтенсивними трансформаційними процесами, що детермінували розвиток літературного та мистецького дискурсів. Актуалізація ідей національного відродження, соціальної емансипації, гендерної рівності, а також процеси формування національної ідентичності й рефлексії власної історико-культурної традиції поставали визначальними чинниками становлення творчої парадигми Н. Кобринської. Її белетристика репрезентувала складну взаємодію традиціоналістських і модерних ідейних установок, що формувалися в умовах поступового самоусвідомлення українського суспільства як суб'єкта європейського культурного простору. Творчість Н. Кобринської – письменниці, громадсько-культурної діячки, означеної С. Хоробом як «верховинна естетка», – розгорталася в контексті політичної залежності та домінування усталених соціальних і гендерних стереотипів. У цьому аспекті показовою є еволюція її світоглядної позиції, яку Р. Скворій окреслює як поступ від нігілістичного та скептичного осмислення національно-патріотичної проблематики до виразного утвердження активної патріотичної свідомості. [1]. Така динаміка засвідчує складний процес інтелектуального й ідеологічного становлення письменниці, зумовлений як внутрішніми рефлексивними практиками, так і зовнішніми соціально-історичними обставинами. Вагомим чинником формування її світоглядно-естетичних засад було родинне середовище. Походження з інтелектуально впливового священицького роду Озаркевичів, відомого активною культурно-просвітницькою діяльністю, сприяло ранньому засвоєнню національно орієнтованих цінностей. Соціокультурний статус батька – депутата Галицького сейму та Австрійського парламенту, громадського діяча й літератора – а також належність матері до роду Окуневських формували інтелектуально насичений простір, у якому культивувалися повага до освіти, книги й мистецтва. Відтак родинний дім функціонував як важливий осередок культурної соціалізації майбутньої письменниці. Конститування індивідуального авторського стилю Н. Кобринської розпочалося ще на етапі ранньої інтелектуальної рецепції різногалузевих знань (економіки, філософії, теології), що сприяло формуванню критичного ставлення до патріархальних моделей суспільної організації. Усвідомлення гендерної асиметрії та обмеженості соціальних ролей жінки в тогочасному суспільстві зумовило ідейну спрямованість її подальшої творчості. Під впливом соціально-філософських концепцій Дж. С. Мілля, зокрема його праці «Про підвладність жінок», а також у контексті національно орієнтованої інтелектуальної взаємодії з І. Франком, письменниця формує переконання щодо необхідності феміністичного руху як передумови реальної емансипації жінки. Відтак феміністична проблематика постає не периферійним, а структуроутворювальним компонентом її світогляду й художньої практики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасному літературознавчому дискурсі сформовано значний корпус наукових студій, присвячених осмисленню життєпису та творчої спадщини Н. Кобринської. Серед них вирізняються праці, що репрезентують різні методологічні підходи до інтерпретації її доробку, зокрема: дослідження А. Швець «Найбільша жінка

Галицької землі, яка завжди вмiла бути собою...», у якому акцентовано на біографiчному та культурно-iсторичному вимiрах постатi письменницi; розвiдка О. Турган «Дух часу як унiверсалiя в творчостi Н. Кобринської: поетика тексту», зорiєнтована на аналіз концепту «духу часу» як структуротворчого елементу її поетики; праця М. Легкого «Маловiдомi твори Наталiї Кобринської: поетика тексту», що актуалiзує малодослiдженi аспекти її творчостi; студiя М. Крупки «Емансипацiйна парадигма творчостi Наталiї Кобринської», у якiй розкрито фемiнiстичний потенцiал її текстiв; дослiдження Р. Жаркової «Жiноче письмо Наталiї Кобринської в iнтелектуальному вимiрi XXI столiття: дiалог / дискусiя модерну i постмодерну», що пропонує рецепцiю її творчостi в координатах сучасних теоретичних пiдходiв. Окремий сегмент становлять працi, присвяченi тематичним i жанровим аспектам її прози, зокрема студiя О. Салiй «Перша свiтова вiйна як велика драма “маленької людини”: антивоєннi мотиви в прози Наталiї Кобринської та Марка Черемшини», дослiдження О. Єременко «Екзистенцiйнi вимiри “воєнних новел” Наталiї Кобринської» та розвiдка О. Слижук «Свiт дитини в оповiданнях Наталiї Кобринської».

Метою дослiдження є iнтерпретацiя багатовимiрностi творчої особистостi письменницi, а також осмислення її iнтелектуального й художнього доробку як значущого чинника розвитку української лiтератури означеного перiоду.

Виклад основного матерiалу. Iдiостиль Н. Кобринської доцiльно iнтерпретувати як iманентний вияв її свiтоглядної, естетичної та аксiологiчної позицiї, що реалiзується на рiвнi поетики тексту. Вiдповiдно до сучасних лiтературознавчих пiдходiв, iндивiдуальний стиль постає як цiлiсна система художнiх засобiв, що репрезентує специфіку авторського мислення, типологiю образотворення та характер естетичної рецепцiї дiйсностi, його «специфіку творчої лабораторiї» [2, с. 293]. У цьому ж руслi А. Роджер Фаулер визначає iдiостиль як «вiдображення характерного способу розумiння свiту, яке автор втiлює в текстi» [3], тобто по сутi це – унiкальний спiсiб вираження сласного свiтогляду в текстi. Таким чином, iдiостиль Н. Кобринської можна трактувати як унiкальну форму вербалiзацiї її iнтелектуального досвiду, у якiй синтезуються нацiонально-культурна рефлексiя, фемiнiстична оптика та прагнення до художнього осмислення соцiальних суперечностей. Iдiостиль кожного автора формується пiд впливом комплексу детермiнант, серед яких визначальними постають соцiальнi, культурнi та iсторичнi чинники. Зазначенi параметри безпосередньо корелюють зi специфікою iдiостилю Н. Кобринської, якому притаманна виразна соцiально-аналiтична спрямованiсть, зосередженiсть на проблемах нацiональної iдентичностi, а також концептуалiзацiя ролi жiнки в лiтературному й суспiльному просторi кiнця XIX столiття. Її творчiсть характеризується послiдовною деконструкцiєю патрiархальних моделей мислення та репрезентацiєю альтернативного жiночого досвiду. Особливої ваги набуває психологiчна розробка образiв, у межах якої авторка майстерно вiдтворює внутрiшнi конфлiкти героїнь, їхню екзистенцiйну напругу, прагнення до свободи, самореалiзацiї та гендерної рiвностi. Iдiостиль Н. Кобринської функцiонує в безпосередньому зв'язку з тогочасною концепцiєю «жiнки в лiтературi», яка формувалася в умовах обмежених можливостей для автентичної репрезентацiї жiночого досвiду. У традицiйному лiтературному дискурсі жiночий суб'єкт часто редукувався до сукупностi соцiально детермiнованих ролей, що зумовлювало звуження спектра тематичних i психологiчних репрезентацiй. У цьому контекстi показовою є теза про те, що поняття «жiноча проза» (а також спорiдненi дефiнiцiї «жiноча лiтература», «жiноча поезiя») функцiонувало як дискусiйна категорiя лiтературознавства й нерiдко iнтерпретувалося в оцiннiй площинi [4]. Водночас у межах сучасних гендерних студiй здiйснюється спроба теоретичного переосмислення цього поняття. Так, Г. Улюра визначає «жiночу лiтературу» як сукупнiсть художнiх текстiв, об'єднаних передусiм авторською належнiстю, що охоплюють рiзномiрнi стильовi, жанровi та естетичнi практики, проте спiльнi за ознакою гендерної iдентичностi автора. Такий пiдхiд дозволяє розглядати «жiноче письмо» не як обмежувальну категорiю, а як багатовимiрний феномен лiтературного

процесу [5]. На цьому тлі особливо виразною постає критика домінантних гендерних стереотипів, репрезентованих у літературі означеної доби. Усталені моделі жіночих образів – жінка-дружина, жінка-мати, жінка-сестра, жінка-жертва – формували обмежений репертуар ідентичностей, що відтворювали патріархальну ієрархію. Як зауважувала О. Теліга, у літературі поширеним є тип «жінки-рабині» – постаті, цілковито підпорядкованої чоловікові та родинному колу, чий життєвий горизонт обмежується приватною сферою і не передбачає відкритості до ширшого світу [6, с. 156]. У цьому контексті творчість Н. Кобринської набуває характеру альтернативного дискурсу, спрямованого на руйнування усталених гендерних моделей і формування нової концепції жіночої суб'єктності. Її ідіостиль постає як інструмент репрезентації емансипованого жіночого досвіду, що виходить за межі традиційних соціальних ролей і утверджує право жінки на повноцінну участь у культурному та суспільному житті.

Ім'я Н. Кобринської як письменниці вперше з'являється в літературному просторі 1884 року, а вже на початку ХХ століття воно було інкорпороване до історіографії української літератури, зокрема у працях О. Огоновського (1894) та І. Франка (1910). Така рецепція засвідчує поступове утвердження авторки як значущої постаті національного літературного процесу. У цьому контексті показовою є оцінка дослідниці А. Швець, яка акцентує на еволюції ідейних орієнтирів Н. Кобринської – «від домінантного євроцентризму та національної індиферентності до інтенції культурно-освітньої, соціально-економічної, політичної європеїзації української нації», що послідовно реалізовувалася як у її громадсько-просвітницькій діяльності, так і в літературній практиці [7, с. 4]. Водночас не менш вагомим аспектом її діяльності є активна участь у формуванні українського жіночого руху. У цьому сенсі особливо знаковим є альманах «Перший вінок» (1887), що став одним із програмних текстів раннього українського фемінізму. О. Теліга, оцінюючи роль Н. Кобринської в організації цього видання, означувала її як «душу альманаху», підкреслюючи її визначальний вплив на концепцію та ідейне наповнення збірки [6, с. 63]. Альманах, виданий у Львові в червні 1887 року, об'єднав поетичні, прозові та публіцистичні тексти (усього 49), створені жінками-авторками (17 письменниць), серед яких – Леся Українка, Олена Пчілка, Дніпрова Чайка, Людмила Старицька, Ганна Барвінок, Софія Окуневська, Уляна Кравченко, Анна Павлик, Ольга Франко, Михайлина Рошкевич та інші. Важливо, що в межах цього видання були оприлюднені програмні статті самої Н. Кобринської, зокрема «Руське жіноцтво в Галичині в наших часах», «Замужня жінка середньої верстви», «Про первісну ціль Товариства руських жінок в Станіславові», «Про рух жіночий в новітніх часах», які заклали теоретичні підвалини українського феміністичного дискурсу. Таким чином, «Перший вінок» функціонував як репрезентативна антологія жіночої творчості, що не лише акумулювала інтелектуальний і художній потенціал авторок, а й окреслила перспективи розвитку жіночої періодики, ставши своєрідним орієнтиром для подальших видань. Осмислюючи сутність жіночого руху, О. Теліга наголошувала на необхідності подолання обмежувальних соціальних моделей, які редукують жінку до вузького кола функціональних ролей. На її думку, жінка має виступати рівноправним суб'єктом усіх сфер суспільного життя, а трансформація її психіки безпосередньо пов'язана з руйнуванням «замкненого простору» традиційно окресленого «жіночого світу» [6, с. 64]. Така позиція корелює з ідейними засадами діяльності Н. Кобринської, спрямованої на утвердження нової моделі жіночої суб'єктності.

Творчий доробок письменниці доцільно періодизувати на кілька етапів, що відображають еволюцію її ідейно-художніх орієнтирів. Перший період (1882–1893) репрезентований такими творами, як «Дух часу», «Виборець», «Ядзя і Катруся», «Жидівська дитина». Дебютне оповідання «Пані Шумінська» (згодом перейменоване на «Дух часу», 1883) здобуло позитивну рецепцію серед читацької аудиторії, що сприяло подальшому творчому самоствердженню авторки. Зазначений твір репрезентував конфлікт між традиціоналістською свідомістю та новими ідейними тенденціями доби. Образ пані Шумінської втілював тип консервативного мислення, схильного до обскурантизму й неприйняття модерних змін. Реакція героїні на

«новаторство» доньки – відхилення від усталених норм поведінки, зміни в етикеті, зацікавлення новою літературою – виявляє її внутрішній спротив трансформаціям, що відбуваються в соціокультурному середовищі: *«Кождне «новаторство», впроваджене донькою, кожне не так поставлене крісло, затримана по-новому етикета або нова книжка дразнили і гнівали матір до найвищої степені. А найбільше сердили її книжки, котрі не знати відки бралися завжди в руках доньки»*. [8, с. 20]. Водночас образ пані Шумінської набував трагічних рис, оскільки нерозуміння «духу часу» зумовлювало її відчуження від молодшого покоління. Концепт «духу часу» у творі поставав як узагальнений символ модерних змін, що сприймаються героїнею як деструктивна сила. Водночас внутрішня рефлексія пані Шумінської засвідчувала поступове, хоч і суперечливе, усвідомлення нових духовних запитів епохи. Таким чином, уже в ранній прозі Н. Кобринської окреслюється одна з ключових проблем її творчості – конфлікт між усталеними соціокультурними моделями та новими ідентифікаційними стратегіями, що визначало подальшу еволюцію її ідіостилю.

Другий період творчості Н. Кобринської (умовно окреслений як 1894–1914) характеризується поглибленням психологізму та розширенням жанрово-стильового спектра її прози. До цього етапу належать оповідання «Душа», «Омен», «Св. Миколай», а також низка казкових творів – «Судильниці», «Рожа», «Чудовище», «Хмарниця», «Простибіг», у яких простежується тяжіння до символічного узагальнення та алегоризації художнього матеріалу. Показовою для цього періоду є психологічна ескіз-новела «Душа» (1895), яка, за спостереженням Р. Скворія, має виразний автобіографічний контекст. Твір постає як художня реакція на смерть близького друга письменниці Петрушевича, що зумовлює його екзистенційно-філософську спрямованість. Система персонажів новели ґрунтується на принципі прототипізації: образ О. Урбановича співвідноситься з постаттю Петрушевича, Євгенія «з Відня» репрезентує узагальнений автопроективний образ самої авторки, а персонажі Савиних корелюють із родинним середовищем Н. Кобринської. Водночас частина образів залишається семантично відкритою, що посилює символічний потенціал тексту [1, с. 13]. Як зауважує Р. Скворій, у художньому осмисленні проблеми духовності та межових станів буття (життя / смерть) Н. Кобринська демонструє відмінну від Петрушевича інтерпретаційну стратегію: якщо останній тяжіє до раціоналістичного та реалістичного моделювання дійсності, то Н. Кобринська репрезентує символістично-спіритуалістичний тип мислення, близький до філософії Е. Сведенборга. Саме ця особливість зумовила амбівалентну рецепцію твору: з одного боку, його співвідносили з модерністською поетикою (зокрема, О. Кобилянська вбачала у ньому типологічну спорідненість із творчістю М. Метерлінка), з іншого – критики, зокрема М. Міхновський, оцінювали новелу як художньо непереконливу, що спричинило певну кризу авторської самооцінки.

Третій період творчості письменниці (1914–1917) маркований тематичною домінантою війни та формуванням антивоєнного дискурсу. У циклі «Воєнних новел» («Каліка», «Брати», «Свічка горить», «На цвинтарі», «Полишений», «Кінь» та ін.) Н. Кобринська здійснює художню репрезентацію універсальних екзистенційних проблем, поєднуючи їх із національною проблематикою. У цих текстах війна постає як деструктивна сила, що руйнує як індивідуальні долі, так і колективну ідентичність, породжуючи мотиви братовбивства, втрати, моральної деградації та граничного людського страждання. Художній простір низки новел («Полишений», «Свічка горить», «Каліка», «На цвинтарі») локалізовано в околицях прифронтового Болехова, що надає творам виразної топографічної конкретики та підсилює ефект документалізації. У новелі «На цвинтарі» авторка звертається до зображення відкриття пам'ятника загиблим воїнам двох союзних армій – австрійської та пруської, проте центральним залишається не факт меморіалізації, а осмислення трагічних наслідків війни для українського народу, які не нівелюються навіть у сакральному контексті релігійного ритуалу.

Важливим структурним компонентом ідіостилю Н. Кобринської виступає символіка, зокрема символізація природних образів, що функціонують як засоби концептуалізації внутрішнього

світу персонажів і водночас як носії філософських узагальнень. Природа в її творах набуває статусу активного семіотичного елементу, що взаємодіє з психологічним станом героїв і моделює їхні екзистенційні переживання. У межах антивоєнної прози («Свічка горить», «На цвинтарі») особливої значущості набуває образ сонця, який виконує функцію складного символу метафізичного порядку: *«Велике блискуче сонце сходило з небоскилу і кидало довгі ясні прощальні лучі своїй вірній любці і щирі товаришці – землі. Одягнене в етеричні фіолети обляків, мінилося блискучими тонами найкращих красок, а щаслива його любка вся ясніла промінним світлом королівської пишної пурпури. Відходило з проволоком, озираючися поза себе, і послідне кидало розпаленим оком любові на ясні води та темні бори, спиналося по шпильях дерев, високих будівель і веж, що будто би досягали легких золотистих обляків»* [8, с. 253]. Образ сонця постає як антипод смерті та водночас як алегорія життєтворчого начала, що репрезентує ідею безперервності буття й оновлення. Протиставлення двох онтологічних полюсів – смерті як кінцевості та сонця як джерела відродження – структурує художній простір тексту, формуючи напружене смислове поле. Навіть у контексті апокаліптичної руйнації, позначеної «темними хмарами» війни, сонце символізує потенційну можливість відновлення життя, виступаючи маркером надії та трансцендентного смислу буття. У новелі «На цвинтарі» образ заходу сонця функціонує як розгорнута алегорія смерті, тоді як його сходження імплікує ідею оновлення та безперервності життя. У наведеному фрагменті: *«Блискуче сонце вже до половини западало за вершки гір і купалось в червоній крові...»* [8, с. 257] художня картина заходу набуває експресивно-символічного наповнення: поєднання мотивів згасання світла й кривавої стихії актуалізує асоціативний ряд, пов'язаний із воєнною катастрофою та масовою смертю. Водночас метафорика руху хмар і просторової перспективи: *«Малі білі відорвані обляки плили, як лодки...»* [8, с. 257] надає тексту космогонічного виміру, в якому індивідуальна трагедія корелює з універсальною долею людства. З одного боку, його захід маркує межу буття, з іншого – циклічність природного процесу вказує на невинність життєвого руху. Відтак сонце функціонує як антипод смерті, репрезентуючи ідею безперервності життєвих циклів і символізуючи перемогу життєтворчого начала над деструктивною силою руйнації. Оцінюючи значення творчості Н. Кобринської, І. Денисюк наголошував на її вагомому внеску в розвиток української літератури, підкреслював багатовекторність проблематики та жанрово-стильові пошуки письменниці. Дослідник інтерпретував концепт «духу часу» як наскрізний смисловий маркер її творчості, що репрезентував ідею поступу, динаміки й оновлення, водночас акцентував на здатності авторки уникати редукції художнього світу до побутового рівня та створювати галерею психологічно й соціально індивідуалізованих образів [8, с. 20].

Висновки. Ідіостиль Н. Кобринської постає як складний, багаторівневий художній феномен, у якому синтезуються соціально-аналітичний дискурс, феміністична проблематика, глибока психологізація та символістична образність. Її творчість функціонує не лише як естетично самодостатнє явище, а й як інструмент інтерпретації ключових соціальних і духовних конфліктів епохи, що забезпечує її актуальність у сучасному гуманітарному знанні. Н. Кобринська як «верховинна естетка» усвідомлювала значущість таких фундаментальних категорій, як європейська орієнтація та національна самосвідомість, які не були дані їй апріорно, а формувалися поступово, еволюціонуючи впродовж її життєвого й творчого шляху. І це свідчить про динамічний характер її світогляду та відкритість до інтелектуальних трансформацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Скворій Р. В Болехові баталія. Нарис про Наталію Кобринську. Болехів, 1997. 44 с.
2. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. Т. 2. / заг. ред. Ю.І. Коваліва. Київ : ВЦ «Академія», 2007 608 с.
3. Fowler R. Linguistics and the Novel. London: Methuen, 1977. 145 p.

4. Волосянко І. В. Сучасний літературний процес: гендерний аспект. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського Серія: Філологія. Журналістика*. 2024. Том 35 (74) №5. С. 47–51. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.5.2/08>

5. Улюра Г. Теоретико-методологічні засади гендерних студій з літературознавства. Гендерні студії в літературознавстві: навчальний посібник / ред. В.Л. Погребна. Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2008. С. 6–20.

6. Теліга О. Напередодні. Поезія, проза, публіцистика. Харків: Фоліо, 2023. 156 с.

7. Кобринська Н. Вибрані твори. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2018. 460 с.

8. Кобринська Н. Вибрані твори. Київ: Дніпро, 1980. 445 с.

Дата першого надходження статті до видання: 27.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 24.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.05.2026